

המתקפה האווירית המקדימה שלא הייתה והשפעתה על מלחמת יום הכיפורים

השגת עליונות אווירית בפרוץ מלחמה היא מרכיב חשוב בתפיסת הביטחון של ישראל מאז הקמתה. מלחמת ששת הימים המחשה זאת יותר מכול. במאמר זה נבחן באיזו מידה נוצרו ערב מלחמת יום הכיפורים ובימיה הראשונים, התנאים המדיניים והצבאיים המתאימים לביצוע מתקפה אווירית

שער "מעריב" 5.6.1967. בישראל רווחה הדעה שמצרים הובסה במלחמת ההתשה משום שלא הצליחה להחזיר לעצמה את שטחי סיני, שאבדו לה במלחמת ששת הימים

ערוך. במידה שביטחוננו תלוי בגורם צבאי, הרי בשורה הראשונה אנו זקוקים לחיל אוויר ערוך, מצויד ומאומן, שיהיה כוח מחץ ראשון. המסוגל עם ראשית הקרבות, להנחית מכה ניצחת לאויב בריכוזיו החיוניים, וקודם כול בבסיסיו האוויריים.¹ הראייה של בן-גוריון הייתה מרחיקת לכת. כאשר נכתבו דבריו חיל האוויר עדיין לא השתקם ממלחמת העצמאות ועדיין נלחם על מעמדו בצה"ל. בפרוץ מלחמת סיני ב-29 באוקטובר 1956, כבר הייתה באמתחתו של חיל האוויר תוכנית מסודרת למתקפה אווירית מקדימה להשמדת חיל האוויר המצרי,

יצאה למתקפה אווירית מקדימה הייתה חלק מתפיסת הביטחון של ישראל מיום הקמתה ועד מלחמת יום הכיפורים. לפיה, יש להקדים את האויב, להפתיע אותו בביתו, להרוס את שדות התעופה שלו ולהשיג עליונות אווירית בזירת הלחימה כדי לשמור על היתרון הטקטי והאסטרטגי עליו.

ב-11 באפריל 1951 כתב ראש הממשלה דוד בן-גוריון לרמטכ"ל, רא"ל יגאל ידין: "לחיל האוויר נועד תפקיד מכריע וראשוני, טקטי ואסטרטגי, בשבירת האויב. מצבנו הגיאוגרפי היחיד במינו, מגדיל חשיבותו וחיוניותו של חיל האוויר לאין

רס"ן (מיל) יצחק שטייגמן*, לשעבר רמ"ד מחקר היסטורי בענף לתולדות חיל האוויר

הכיפורים היו ברשותו שתי פקודות להשמדת סוללות הטילים: "תגר", להשמדת מערך הטילים המצרי לאורך התעלה, ו"דוגמן 5" להשמדת הטילים בסוריה. מדובר היה בתקיפה מתואמת ומתוזמנת, וכול המטרות היו אמורות להיות מותקפות בהפתעה, בשעה אחידה ובכמה סבבים. התנאים לביצועה היו מחמירים: מידע מודיעיני מדויק על מיקום הסוללות, מזג אוויר מתאים, שימוש נרחב באמצעי לוחמה אלקטרוניים, מוטסים וקרקעיים, ירי ארטילרי לתקיפת סוללות קרובות ועוד.

לתקיפת שדות תעופה שימשו בחיל האוויר שמונה פקודות מאוגדות בפקודת אב שכונתה "נגיחה". לתקיפת מטרות אסטרטגיות במצרים ובסוריה הוכנה פקודת אב שכונתה "דומיניק" והוכנה בשיטת "לִבְנִים", כך שבכול מצב אפשר היה להפעיל מבצע אחד או יותר.⁵

במרכז של הדוקטרינה האווירית החדשה תפסה מקום מרכזי הנחת העבודה שלפיה ב-24-48 השעות הראשונות מפתחת המלחמה יעסוק חיל האוויר בהשגת העליונות האווירית, באמצעות השמדת מערכי סוללות הטילים ושדות התעופה של האויב, ורק לאחר מכן יתפנה לסייע באופן מלא לכוחות היבשה. פרק זמן זה היה מקובל על הדרג הביטחוני הבכיר. הרמטכ"ל רא"ל דוד אלעזר ציין בסיכום תרגיל "איל ברזל" שנערך בפיקוד דרום (30 ביולי - 4 באוגוסט 1972): "אם תהיה לנו התרעה מספקת של 24-48 שעות לפני הצליחה - כאשר תתחיל הצליחה נטיל על כוחות הקרקע, על החטיבות המשוריינות, להיכנס למגע, לבלום עם פחות סיוע אווירי. בשלב ראשון נתאפק. בשלב זה נעשה את המתקפה האווירית הגדולה על מערך הטילים, מתוך הנחה שזה ייקח לנו כמה שעות. נחזיק מעמד אבל נחסל באופן יסודי את מערך הטילים ואז נזכה בחופש פעולה".⁶

אחרי מלחמת סיני קיבלה המתקפה האווירית המקדימה להשמדת חילות האוויר הערביים עדיפות עליונה בדרג הביטחוני הבכיר, על כול המשתמע מכך מבחינה תקציבית ומבצעית

שר הביטחון משה דיין היה שותף לתפיסה זו, וחזר עליה בהצגת התוכניות לראש הממשלה ב-9 במאי 1973: "אם הם מתחילים בניסיון צליחת התעלה לפנות ערב, באופן יסודי מי שיטפל בהם זה לא חיל האוויר. במגמה למנוע את הפלישה, עיקר המעמסה יכול להיות על השריון או כוחות של פיקוד הדרום. [...] למחרת חיל האוויר יטפל בעניין הטילים, יום או יומיים. מי שיטפל בפולש זה אריק (מפקד פיקוד דרום) עם הטנקים. [...] ינסו לעבור - הטנקים יעלו עליהם, אבל חיל האוויר, אם תחילת הפלישה בערב, חיל האוויר צריך לטפל בטילים - זו המשימה העיקרית שלו".⁷

תפיסה זו לא חלחלה לכוחות היבשה, בעיקר בפיקוד דרום, ולא סחפה את דרגי הפיקוד בצורה מספקת. הדוקטרינה הצה"לית לא נתנה דעתה למקרים חריגים של הפתעה, שבהם יידרש חיל האוויר לבלום מתקפה קרקעית של האויב לפני השגת העליונות האווירית, ועם כושר עמידה מוגבל של הכוחות הסדירים בתנאי ספיגה קשים. כוחות היבשה היו בדעה שבמקרה של הפתעה

באמצעות סד"כ המוטסים שעמדו אז לרשותו, ובהם מוטסי מיסטר 4A, מטאור, אוראגן, מוסקיטו ומוסטנג. ברגוריון, שלא סמך על חיל האוויר, העדיף להצטרף לאנגליה ולצרפת שתכננו לכבוש מחדש את תעלת סואץ שהולאמה ביולי 1956 על-ידי נשיא מצרים גמאל עבד אל-נאצר. הגנת שמי המדינה הוטלה אפוא על טייסות מיסטר 4A צרפתיות שפעלו מבסיס רמת דוד, וההפצצה האווירית המקדימה נגד מצרים בוצעה במבצע "מוסקטר" על-ידי בריטניה וצרפת, שותפותיה של ישראל למערכה.²

אחרי מלחמת סיני קיבלה המתקפה האווירית המקדימה להשמדת חילות האוויר הערביים עדיפות עליונה בדרג הביטחוני הבכיר, על כול המשתמע מכך מבחינה תקציבית ומבצעית. היא באה לידי ביטוי בהצלחה רבה תחת פיקודו של מפקד חיל האוויר אלוף מוטי הוד, במבצע "מוקד", ב-5 ביוני 1967 בשעה 7:45 בבוקר, כשמטוסי חיל האוויר הישראלי השמידו את חיל האוויר המצרי בעודו על הקרקע. לאחר מכן הושמדו חילות האוויר של סוריה וירדן - סך הכול 350 מוטסים, שהיו כ-60% ממוטסי הקרב של האויב. השמיים הנקיים אפשרו לאוגדות המשוריינות של צה"ל להבקיע את מערכי המצרים ביום הראשון לחימה, ובהמשך למוטט את הצבא המצרי ולכבוש את כול סיני. כול ההערכות של אלוף הוד על ההצלחה הצפויה של מבצע "מוקד" התאמתו במלואן.³ במלחמת ההתשה הפגין חיל האוויר הישראלי פעם נוספת את כוחו מול חיל האוויר המצרי: ב-19 מבצעי הפצצות עומק נגד מטרות צבאיות בעורפה של מצרים (מבצעי "פריחה"); בהנחת כוחות במבצעים מוסקים לחבלה ופגיעה במטרות אסטרטגיות ובכוחות מצריים במקומות לא צפויים; ובקרבות אוויר יזומים להפלת מוטסים מצריים.

המעורבות הסובייטית המסיבית במצרים מראשית ינואר 1970, שנודעה בכינוי "מבצע קווקז", הצילה את משטרו של הנשיא נאצר מתבוסה נוספת. בעזרת סוללות טילי קרקע-אוויר מתקדמות מסוג SA-3 ולצידן תותחי נ"מ מונחי מכ"מ ZSU-23, טילי כתף סטרלה ומוטסי מיג-21 המוטסים בידי טייסים סובייטים, נטלו על עצמם הסובייטים את ההגנה האווירית על שמי מצרים כולה. מול מעצמת העל, בעוד האמריקנים שקועים עד צוואר במלחמתם בווייטנאם, לא היה לחיל האוויר הישראלי מענה. דילוג סוללות טילי קרקע-אוויר על-ידי המצרים והסובייטים לקדמת תעלת סואץ לאחר הפסקת האש בליל 8/7 באוגוסט 1970, והשגת עליונות אווירית לאורך התעלה בעטיה, שינו את פני המערכה מיסודה.⁴

בהכנות להשמדת מערכי סוללות טילי קרקע-אוויר ושדות תעופה, כחלק מהשגת העליונות האווירית, השקיע חיל האוויר בשנים 1971-1973 את עיקר מאמציו. ערב מלחמת יום

סוללת SA-2 שנתפסה על ידי כוחות צה"ל ממערב לתעלה. המצרים ביססו את הגנתם האווירית על מערכי טק"א, שהשגתם הייתה משימה מועדפת על חיל האוויר (צילום: רענן וייס)

הקונספציה של אמ"ן התנפצה בתחילת המלחמה

בישראל רווחה הדעה שמצרים הובסה במלחמת ההתשה, משום שלא הצליחה להחזיר לעצמה את שטחי סיני שאבדו לה במלחמת ששת הימים. דעה זו נראתה אולי נכונה בשעתה, אך בפרספקטיבה היסטורית היא מוטעית. ישראל הפגינה אמנם עליונות במהלכים הצבאיים מול מצרים אך כשלה מול הסובייטים, בעיקר בכול הקשור בהתמודדות מול מערכי טילי קרקע-אוויר SA-3 שהוצבו במצרים. במבחן התוצאה, העובדה שמצרים הצליחה בסוף מלחמת ההתשה להשיג עליונות אווירית לאורך התעלה אפשרה לה, כעבור שלוש שנים - בפרוץ מלחמת יום הכיפורים, ב־6 באוקטובר 1973 - לצלוח את התעלה ולהשיג בחסותה את מטרותיה.

רמטכ"ל צבא מצרים במלחמת יום הכיפורים, גנרל סעד אל-דין אל-שאולי, סיפר בספרו **חציית התעלה** על אותו לימוד לקחים: "מלחמת ההתשה לימדה אותנו עד כמה תקיפות אוויריות נגד יחידות מחופרות היטב אינן יעילות. ההיגיון חייב שכול התקדמות של כוחותינו מזרחית לתעלה תסתייע בהגנה אווירית המבוססת על טילי קרקע-אוויר. יכולנו לאחר הכנות נאותות לחצות את התעלה, ולהתקדם 9-12 קילומטרים בלי לצאת מתחום מטריית הטילים, שיועברו במהלך הקרב לעמדות שניתן יהיה להכנין במהירות, סמוך לקו המים בגדה המערבית של התעלה"⁹.

בשנים 1971-1973 הוביל נשיא מצרים, אנואר סאדאת, קו תקיף במערכה שנועדה להחזיר למצרים את השטחים שאבדו לה במלחמת ששת הימים. סאדאת, בעזרת היועצים הסובייטים, השכיל להכין את צבאו למלחמה, כולל הקמת מערכת הגנה אווירית כתחליף לנחיתותו של חיל האוויר המצרי.

מתוך ידיעה שאין בכוחה של מצרים להצליח במערכה צבאית לכיבוש כול סיני, הודיע סאדאת ב־24 באוקטובר 1972 לצמרת

לא צפויה, הכוחות הסדירים וחיל האוויר יבלמו.⁸ בחיל האוויר הייתה אמנם פקודת שריטה, שאמורה הייתה לתת תשובה לתקיפת כוחות צולחים עוד בטרם הושגה העליונות האווירית, אך היא לא הייתה מוכנה בפרוץ המלחמה וחסרה את המרכיב המודיעיני. רמ"ח מבצעים במלחמת יום הכיפורים, אל"ם גיורא פורמן, טען: "כשהתחילה המלחמה לא הייתה מערכת סגורה. [...] היה נתק בין מי שעשה הערכת מצב במחלקת מבצעים ובין טייסות הטיסה. חשבנו שיש עוד זמן לשכנע, אבל נכנסנו למלחמה כשלא היינו מוכנים בשטחים האלה מספיק".⁹

**במרכז של הדוקטרינה האווירית
החדשה תפסה מקום מרכזי הנחת
העבודה שלפיה ב־24-48 השעות
הראשונות מפתחת המלחמה יעסוק
חיל האוויר בהשגת העליונות האווירית,
באמצעות השגת מערכי סוללות
הטילים ושדות התעופה של האויב, ורק
לאחר מכן יתפנה לסייע באופן מלא
לכוחות היבשה**

הנה כי כן, השגת עליונות אווירית בפרוץ מלחמה היא מרכיב חשוב בתפיסת הביטחון של מדינת ישראל מאז הקמתה. מלחמת ששת הימים המחישו זאת יותר מכול. באיזו מידה נוצרו ערב מלחמת יום הכיפורים ובימיה הראשונים, התנאים המדיניים והצבאיים המתאימים לביצוע מתקפה אווירית, זהו הנושא שבו נדון במאמר זה.

נשיא מצרים אנואר סאדאת (מימין) עם חסני מברכ, מפקד חיל האוויר המצרי. סאדאת השכיל להכין את צבאו למלחמה, כולל הקמת מערכת הגנה אווירית, כתחליף לנחיתותו של חיל האוויר המצרי

מטוסי הקרב של חיל האוויר: פנטום, סקייהוק, מיראז' 3, נשר (גרסה ישראלית של מיראז' 5) וסער (גרסה משופרת של סופר מיסטר) - סד"כ גדול במיוחד המעיד על כוונה לפגוע באופן משמעותי בחיל האוויר הסורי. מפקד בסיס תל-נוף תא"ל רן פקר תיאר בספרו **יומן מבצעים** את שהתרחש באותן שעות בבסיסו: "המטוסים חומשו, הטייסים תודרכו, המפות עודכנו ותצלומי האוויר חולקו לטייסים לשם לימוד ושינון אחרונים.

מתוך ידיעה שאין בכוחה של מצרים להצליח במערכה צבאית לכיבוש כול סיני, הודיע סאדאת ב־24 באוקטובר 1972 לצמרת הצבא שלו על החלטתו לצאת למלחמה מוגבלת

בסביבות השעה 10:30 יצאו למטוסים ראשוני הטייסים. כול מטוסי התקיפה היו מוכנים ודרוכים. בשעה 11:00 נשמעו נהמות המנועים הראשונות. לאט-לאט התמלאו מסלולי ההסעה במטוסי פנטום וסקייהוק, עמוסים בפצצות ובמכלי דלק מלאים. [...] הכול התבצע במדויק ובדממת אלחוט מוחלטת. אף לא מילה נשמעה ברדיו. לפתע שבר הפקח במגדל הפיקוח את דממת האלחוט והורה לכול המטוסים לפנות לאחור ולחזור לדת"קים. הודעה על ביטול המבצע נופלת עלינו כרעם ביום בהיר".¹³

ההודעה על ביטול המכה המקדימה נמסרה בשעה 12:00 למפקד חיל האוויר, שהורה לפרק חימוש ולעבור לתצורת

הצבא שלו על החלטתו לצאת למלחמה מוגבלת. משמעות הדבר - ביטול תוכנית גרניט 2, שעסקה בצליחת התעלה עד מעברי ההרים של הג'ידי והמתלה. התוכנית החדשה הייתה מצומצמת ביעדיה, וכללה את צליחת התעלה ואת ההתבססות בראש גשר ממזרח לה, ברוחב של 10-12 ק"מ בלבד.¹¹

ראש אמ"ן, אלוף אלי זעירא, היה בדעה שסאדאת לא יפתח במלחמה יזומה נגד ישראל כול עוד לא יהיו ברשות מצרים מטוסים ארוכי טווח, בעלי יכולת לתקוף שדות תעופה ומטרות עומק בישראל. הצמרת הביטחונית סמכה ידה על גישה זו, בלי לקחת בחשבון אפשרויות אחרות. תפיסה זו, שזכתה לכינוי "קונספציה" בידי ועדת אגרנט, שחקרה מאוחר יותר את ההכנות למלחמת יום הכיפורים, היוותה מכשול בהערכת כוונותיה האמיתיות של מצרים.¹²

כישלון המבצעים להשגת העליונות האווירית, 6-7 באוקטובר 1973

נוכח חשיבותה ומרכזיותה של המתקפה האווירית המקדימה סיכם הרמטכ"ל עם מפקד חיל האוויר, אלוף בני פלד, ב־6 באוקטובר בשעה 04:30 בבוקר, מיד לאחר שהתבשר על פרוץ המלחמה, על יציאה למתקפה אווירית בשעות הצהריים. השניים ידעו שהסיכויים לקבל את האישור המדיני למתקפה אווירית מקדימה הם נמוכים, אך לא אמרו נואש ועד הרגע האחרון ציפו לאישור המיוחל. בשל מגבלות מזג האוויר שונתה המשימה, מתקיפת טילי קרקע-אוויר ברמת הגולן, לתקיפת שדות תעופה בסוריה.

בשעות הבוקר המוקדמות של 6 באוקטובר 1973 הורדו לטייסות פקודות על-פי תוכנית "נגיחה", והן החלו להיערך בהתאם. במשימה יועדו לקחת חלק עשרות מטוסים, ובהם כול

אוגוסט 1972 - תרגיל "איל ברזל". במרכז: אלוף שמואל גונן (גורדיש), לשמאלו, מדבר בטלפון, אל"ם עודד מרום, ראש מחלקת הדרכה בחיל האוויר. לחיל האוויר הובטחו 24-48 שעות מפתיחת המלחמה להשגת העליונות האווירית עם סיוע מוגבל

סוכלו אף הם. חיל האוויר עמד יפה במשימה להגנת שמי המדינה, אף שחילות האוויר הערביים לא איימו עליה. צה"ל התארגן למתקפת נגד. בנסיבות אלו הוחלט בחיל האוויר, באישור הרמטכ"ל, לחזור לתוכנית המקורית ולפתוח למחרת, 7 באוקטובר, במבצע "תגר" להשמדת מערכי סוללות טילי קרקע-אוויר במטרה להשיג עליונות אווירית לאורך תעלת סואץ.¹⁴

נוכח חשיבותה ומרכזיותה של המתקפה האווירית המקדימה סיכם הרמטכ"ל עם מפקד חיל האוויר, אלוף בני פלד, ב־6 באוקטובר בשעה 04:30 בבוקר, מיד לאחר שהתבשר על פרוץ המלחמה, על יציאה למתקפה אווירית בשעות הצהריים

למחרת ב־7:00 בבוקר תקפו 120 מטוסי סקייהוק ופנטום סוללות נ"מ ושדות תעופה במצרים, כשלב מכין למבצע "תגר" - השמדת מערכי הטילים לאורך התעלה, שאמורה הייתה להתבצע בהמשך היום בעוד שני שלבים עיקריים. לנוכח הערכה מחמירה של שר הביטחון משה דיין, בנוגע לכוחות

יירוט והגנת שמי המדינה.¹⁴ מנגד, חיל האוויר הסורי והנהגת הצבא הסורי בכלל, התייחסו בחומרה לאפשרות של מתקפה אווירית מקדימה. הטראומה של מלחמת ששת הימים המשיכה ללוות אותם, ומפקד חיל האוויר וההגנה האווירית הסוריים, לְנָאָא (מקביל לדרגת אלוף) נאג'י ג'מיל, התקשר בשעות הצהריים המוקדמות, שעות ספורות לפני היציאה למתקפה האווירית, למפקדה הכללית והודיע: "אנחנו עוברים עכשיו את השלב הקשה ביותר בשלבי המלחמה. המטוסים שישתתפו במהלומה האווירית מתחמשים עכשיו בדירים בפצצות. אם האויב ידע זאת - הוא יבצע מתקפה אווירית על כול בסיסינו כדי לסכל ולשבש את תוכניותינו. בכך הוא ימנע מאיתנו לבצע את המבצעים הקרובים. לא יכולנו לעשות שום דבר, מלבד לפנות לאללה בבקשה שיעזור את עיני האויב משלב ההכנות עד שעת האפס".¹⁵

כוחות היבשה הסוריים, כמו המצרים, התבססו בעיקר על מערכת ההגנה הקרקעית-אווירית, ומבחינה זו, גם אם חיל האוויר שלהם היה נפגע קשה במתקפה האווירית המקדימה, וגם לו הייתה לכך השפעה על המתקפה היבשתית בפתיחת המלחמה - ספק אם היא הייתה עוצרת אותה.

בליל 7/6 באוקטובר, אף שלא אושרה היציאה למתקפה האווירית המקדימה, שדרה במרכז השליטה של חיל האוויר הישראלי הערכה שהמתקפה האווירית הערבית הסתיימה עם פגיעות מועטות יחסית לכוחותינו. חיל האוויר המצרי איבד 20 מסוקים בניסיונותיו להנחית כוחות קומנדו; ניסיונותיו לשגר שני טילי קלט לעבר מטרות ישראליות

זוג מפציצי טופולב-16 מצריים. המפציץ המצרי שיגר בפתיחת המלחמה טילי שיוט לעבר תל-אביב

הצלחה לא מבוטלת בהמשך הלחימה: בהדיפת הכוחות הסוריים מעבר לקו הסגול, בהבקעה למובלעת בתוך סוריה ובכיבוש החרמון (מבצע "קינוח"), לקראת סוף המלחמה. דומה שלשיאה הגיעה ההצלחה בימי הלחימה האחרונים בחזית המצרית, ב-22-24 באוקטובר, כאשר כוחות היבשה כיתרו את הארמיה השלישית וחיל האוויר איים בהשמדתה. אז הבין סאדאת שבמהלך צבאי לא ישיג את יעדיו ופנה לדרך השלום.

דין הצליח לשכנע את הרמטכ"ל בהערכתו המחמירה, והצעתו של מפקד חיל האוויר - להסתפק בהפניית מטוסי סקייהוק מרמת דוד נגד הכוחות הסוריים הנעים בדרום רמת הגולן, ופניהם לעמק הירדן - לא התקבלה

ראינו, אפוא, את חשיבותה ואת משמעותה של מתקפה אווירית מקדימה בתפיסת הביטחון של מדינת ישראל. היעדרה של מתקפה כזאת בפתיחת מלחמת יום הכיפורים הביא ליתרון משמעותי בשדה המערכה למצרים ולסוריה. צה"ל מצא את עצמו בנחיתות ועם פגיעות ואבדות קשות. בהמשך הלחימה השכילו כוחות היבשה, בעזרת חיל האוויר, להתגבר על הנחיתות שבפתיחה, ולסיים את המלחמה בשתי החזיתות בניצחון מזהיר.

*המאמר לקוח מספרו של הכותב **מוכרחים להמשיך לנגן - סיפורו של חיל האוויר במלחמת יום הכיפורים**, הנמצא בשלבי כתיבה מתקדמים.

ההערות למאמר זה מתפרסמות בסוף הגיליון.

בני פלד, מפקד חיל האוויר (מימין), עם הרמטכ"ל דוד אלעזר. ידעו שהסיכויים לקבל את האישור המדיני נמוכים אך לא אמרו נואש

סוריים היוורדים לעמק הירדן, הופסק המבצע עוד בראשיתו, והוחלט להסיט את חיל האוויר מהגזרה המצרית לתקיפת מערך טילי קרקע-אוויר ברמת הגולן. בשעה 11:30 המריאו כמאה מטוסים צפונה, על-פי המתווה למבצע "דוגמן 5", במטרה להשמיד את מערך הטק"א הסורי. לוח הזמנים היה קצר, ההכנות נערכו בקדחתנות, כמעט ללא מערך ל"א, ללא צילום מקדים ובלי מידע מדויק על מיקומן של סוללות טילי קרקע-אוויר נידות מסוג SA-6, שבדיעבד התברר כי 60% מהן שינו את מקומן והתקדמו בינתיים עם כוחות היבשה.

דין הצליח לשכנע את הרמטכ"ל בהערכתו המחמירה, והצעתו של מפקד חיל האוויר - להסתפק בהפניית מטוסי סקייהוק מרמת דוד נגד הכוחות הסוריים הנעים בדרום רמת הגולן, ופניהם לעמק הירדן - לא התקבלה. למרות זאת, המעברים היו מהירים ויצרו בלבול ומבוכה לא רק בין יועצי הקרובים של מפקד חיל האוויר, אלא גם בבסיסים ובטייסות. בנסיבות אלו נכשל המבצע: שישה מטוסי פנטום אבדו, שני מטוסים נפגעו קשה ושבו לנחיתת חירום ברמת דוד, שני אנשי צוות אוויר נהרגו, ותשעה נפלו בשבי. בגזרת האויב הושמדה סוללה אחת בלבד, ואחרת נפגעה.¹⁷

סיכום

בגלל שיקולים מדיניים סירב הדרג המדיני לאשר לחיל האוויר לפתוח את המלחמה במתקפה אווירית מקדימה. ב-7 באוק' נעצר מבצע "תגר" באבו, ומבצע "דוגמן 5" נכשל. למפקד חיל האוויר ועוזריו הקרובים לא נותר, לאחר שהתאוששו מהלם הפתיחה, אלא להפעיל את חיל האוויר בשונה מהדוקטרינה האווירית שאותה תכננו בעמל רב. כעת יכלו רק לסייע לכוחות הסדירים בבלימת הכוחות המצריים והסוריים המסתערים, בתוך אזורים מוגני טילים ועם אבדות כבדות. ואף על פי כן, בחלק מהמקרים, בעיקר ברמת הגולן, הייתה לחיל האוויר